

IM FOKUS

BACTERIËN ZONDER GRENZEN

Mensen steken steeds vaker de grens over. Met de toenemende mobiliteit van burgers binnen en buiten de Europese Unie, staat ook de gezondheidssector voor nieuwe uitdagingen. Met al die grensoverschrijdende bewegingen gaan bacteriën en andere micro-organismen de landen in en uit. Met daarbij de antibiotica-resistentie als steeds groter wordend probleem, hebben daarom het midden en kleinbedrijf, kennisinstellingen en het gezondheidswezen uit de Duits-Nederlandse grensregio de handen ineengeslagen, onder de naam health-i-care en in samenwerking met de Duits-Nederlandse Handelskamer.

TEXT/TEKST HENDRIKE OOSTERHOF FOTO GETTY IMAGES

PROF. ALEX W. FRIEDRICH

GÜNTER GÜLKER

GRENZÜBERSCHREITENDE BAKTERIEN

Bacterien kennen keine Grenzen. Und das stellt den Gesundheitssektor vor enorme Herausforderungen. Denn mit zunehmender Mobilität der Bürger betreten und verlassen auch Bakterien und andere Mikroorganismen die Länder. Die Folge: Antibiotikaresistenzen nehmen zu. Werden nicht schnell Maßnahmen ergriffen, könnte künftig schon eine kleine Infektion tödlich sein. Um Lösungen für dieses Problem zu finden, haben sich KMU, Wissenseinrichtungen und der Gesundheitssektor aus der deutsch-niederländischen Grenzregion unter dem Namen health-i-care in Zusammenarbeit mit der Deutsch-Niederländischen Handelskammer (DNHK) zusammengeschlossen.

Health-i-care wird aus dem INTERREG-Programm der EU finanziert. Das Projekt wurde von der Uniklinik Groningen (UMCG) gemeinsam mit Unternehmen, Wissenseinrichtungen und Krankenhäusern gegründet, die bereits über umfangreiche Erfahrungen mit Resistenzen verfügen, mit ihrem Wissen jetzt aber die Grenze überschreiten möchten. Das sei auch die Stärke des Projekts, so Initiator und Projektleiter Professor Dr. Alex W. Friedrich. „Jeder tut, was er kann, aber jetzt auch über die Branchen- und Landesgrenzen hinweg“, sagt der Abteilungsleiter für Medizinische Mikrobiologie und Infektionsvorbeugung an der UMCG.

Der Grund für die Kooperation der Nachbarländer liegt in den vielen Patienten, die die Grenze überschreiten. Friedrich bemerkte, dass Kliniken gegenseitig mit dem Finger auf einander zeigen, weil sie MRSA und andere Bakterien in die Häuser ►

Health-i-care is een door het INTERREG-programma van de Europese Unie gesubsidieerd project. Het is opgezet door het Universitair Medisch Centrum Groningen (UMCG) in samenwerking met bedrijven, kennisinstellingen en ziekenhuizen, die al veel ervaring hebben met het onderwerp antibiotica-resistentie, maar nu met hun expertise de grens overgaan. Volgens initiatiefnemer en projectleider professor dr. Alex W. Friedrich, hoogleraar en afdelingshoofd medische microbiologie en infectiepreventie van het UMCG, is dat ook de kracht van het project: “Iedereen doet wat hij of zij altijd al deed en goed in is, maar nu ook over de sector- en landsgrens heen.”

Het is in de laatste jaren duidelijk geworden dat als er nu geen maatregelen worden genomen, antibioticaresistentie in de komende decennia een steeds groter probleem wordt. Een kleine infectie kan dan al dodelijk zijn. Daarom moet er nu een multidisciplinaire aanpak komen, waaronder voorlichting over het belang van handen wassen en een juiste inname van antibiotica. Er moet een beter, maar vooral een aan de situatie aangepast infectiebeleid komen in ziekenhuizen, scholen, op de werkplek, kortom overal waar mensen samenkomen.

De reden dat Nederland met Duitsland samenwerkt, zijn de vele ziekenhuispatiënten die de grens oversteken. Volgens de eurobarometer is de Duits-Nederlandse grens de meest overschreden grens in Europa. Het viel Friedrich al vroeg op dat ziekenhuizen met de vinger naar elkaar wijzen voor het naar elkaars ziekenhuis brengen van de MRSA en andere ziekenhuisbacteriën. “Health-i-care zet zich daarom in voor landsgrens- en sectoroverstijgende netwerkvorming, versterking van het innovatievermogen, infectiepreventie in de grensregio en de ontwikkeling van een sterke gezondheidseconomische regio”, aldus Friedrich. Bacteriën kennen geen grenzen, daarom moeten wij ook over grenzen heen kijken, vooral daar waar veel mensen deze oversteken.

Health-i-care bestaat uit dertig consortia, die zich drie jaar geleden doelen hebben gesteld om innovatieve hulpmiddelen te ontwikkelen binnen diverse werkvelden waaronder voorlichting, preventie en technologie. De DNHK is als projectpartner betrokken bij health-i-care om de consortia te ondersteunen bij de stappen naar marktbetreding of -uitbreiding, op het moment dat ze binnen health-i-care hun innovatie-ontwikkeling hebben afgerond. “De DNHK ondersteunt de consortia met praktische zaken zoals vertalingen en marktscans, maar ook bij strategische vragen zoals het zoeken naar investeerders”, legt DNHK-directeur Günter Gülker uit.

De doelen van de consortia zijn divers. Zo is AGILeBiotics een spin-off van de Rijksuniversiteit Groningen die zich focust op de ontwikkeling van nieuwe antibioticumkandidaten. Checkbuster is een consortium dat zich bezig houdt met de ontwikkeling van een audit-applicatie voor de uitvoering van gestructureerde hygiëne-audits om te voldoen aan kwaliteitsdoelen in ziekenhuizen en zorginstellingen. Het project van het Duitse Westfalen AG betreft de ontwikkeling en het testen van op zuurstof gebaseerde bestrijding van ziekteverwekkende micro-organismen.

De samenwerking tussen de deelnemende organisaties is een groot succes. Health-i-care werd in 2017 tot voorbeeldproject van de “invest EU”-campagne uitgeroepen. Desondanks blijft de noodzaak van antibioticaresistentie hoog en de uitdaging groot. Vanwege het maatschappelijk belang blijft de DNHK na afloop van het project in 2020, consortia ondersteunen in vervolgstappen voor het op de markt brengen van hun product. Al ligt er nog veel werk, Nederland doet het goed ten opzichte van andere landen in het gevecht tegen antibioticaresistentie. De meeste multiresistente bacteriën komen in Nederland relatief weinig voor. ◀

des jeweils anderen bringen. „Health-i-care setzt sich daher für die Vernetzung, die Stärkung der Innovationsfähigkeit, die Infektionsprävention und die Entwicklung einer starken Gesundheitsökonomie ein“, sagt Friedrich.

Health-i-care besteht aus 30 Konsortien, die den Anspruch haben, neue Instrumente in so diversen Bereichen wie Bildung, Prävention und Technologie zu entwickeln. Die DNHK unterstützt sie beim Markteintritt oder der Expansion. „Wir beraten bei praktischen Fragen wie Marktscans, aber auch bei strategischen Fragen wie der Suche nach Investoren“, erklärt Geschäftsführer Günter Gülker.

Die Ziele der Konsortien sind vielfältig. So ist „AGILeBiotics“ ein Spin-off der Universität Groningen und entwickelt neue Antibiotika-Kandidaten. Das Projekt der Westfalen AG wiederum testet die sauerstoffbasierte Bekämpfung von krankheitserregenden Mikroorganismen.

Health-i-care wurde 2017 als Modellprojekt der Kampagne „invest EU“ ausgezeichnet. Aufgrund der gesellschaftlichen Bedeutung wird die DNHK die Konsortien auch nach Abschluss des Projekts im Jahr 2020 unterstützen. ◀